

Puásuituálu puátteevuotâpargojuávhu loppâraportist iävtuttâsah puásuituálu eellimvuáimálâšvuodâ tuárjum várás.

Puásuituálu lii tehálâš uási sämmilii já tavesyemmilii kulttuur sehe merhâšittee iäláttâs. Eennâm- já meccituáluministeriö asáttij 1.11.2021 puásuituálu puátteevuotâpargojuávhu, mon pargon lâi valmâštállâđ toimâvuovijd palgâskuáhtásáid puásuikuátumij tipšom- já kevttimvuáváámáid sehe árvuštállâđ puásuituálu eres ovdedemtáárbuid. Pargojuávhu iävtuttâsah láá nurrum 28.2.2023 almostum loppâraportân.

Puásuituálu lii teivâm uđđâ hástusijd šonjâdâhkriisâ, koronapandemia sehe Ruošâ volliittensuáđi já ton tovâttem hoodij tivrom keežild. Nube tááhust vuod puásuituálust lii uđđálágán árvu huoláttâsvisásmitem uáinust.

- Puásuituálu lii šiev syemmilâš ärbivyehi já iäláttâs, mon lii tehálâš kattiđ. Pargojuávkku lii porgâm eromâš pyeri pargo, ko lii kavnâm tooimâid puásuituálu turviimân já pargojuávhu uáinu juksâmân – ”hástusijn peerusthánnáá puásuituálu lii ain kannatteijee, kilelis já kulttuurlávt merhâšittee iäláttâs”. Stuorrâ kijttoseh pargojuávhu puoh jesânáid! kijttá eennâm- já meccituáluminister **Antti Kurvinen**.

Pyereest vaijee puásui-iäláttâs váimusist láá kilelis vuovijguin tipšum já kelijdeijee kuátumeh sehe poccui já puásuituáallei pyereestvaijeem. Pargojuávhu raportist puásuituálu eellimvuáimálâšvuodâ halijdeh tuárjuđ tuubdâstmáin vuovijd, moiguin torvejuh eellimpirrášij pyereeb tile já iäláttâsâi kuátuenâmijđ. Ulmen lii meid kepidiđ poccui kuáđuttem já eres eennâmkevttim koskâsijd ruossâlâšvuodâid.

Kuátumij kilelis kevttim nanodem sehe avžuuttâsah, moh tuárjuh puásuituálu

Puásuituálu kuávdáást láá kelijdeijee, rávháliih já maangâhámásiih kuátumeh. Pargojuávhu iävtuttem tipšom- já kevttimvuáváámij ulmen lii visásmittiđ poccui kuátumij kilelis kevttim sehe heiviittiđ kuáđutmân optimitäási luándu maangâhámásâšvuodâ ovdedeijee já torvejeijee vuovviin.

- Puásuituáallei juávhust kelijdeijee kuátumij siäilum puáttee suhâpuolváid lii ain onnum tehálâš äššin. Kuátumij tipšom- já kevttimvuáváámij peht palgâseh já puásuituáalleh čäittih jieijâs ovdâsvástádâs kuátumij kilelis kevttimist. Pargojuávhu uáinu mielđ meid eres eennâmkevttimist kalga turviđ puásuituálu toimâm- já ovdedemhinnáid sehe kavnáđ vuovijd kuátumij ovdii tilán maacâtmân, paahud Palgâsij ovdâstus saavâjođetteijee **Mika Kavakka**.

Vuáváámáid kuleh muulsâiävtulâš toimân jävilkuátumij tile pyeredem, kuáttumjuurrâm ovdedem, palgâsij já siijdâi ovtâstitem já oovtâstpargo ovdedem sehe tooimah täälvi čoodâ toollâmnaál elettempoccui mere raijiimân toledum njuovâmijn já tolâmáin elettempoccui mere stuárráamus suovvum mere vuoluubeln. Iävtutteh, ete tipšom- já kevttimvuáváámeh šaddeh kenigitten piilootkeččâlmij (2023-2024 olášuttemnáál) maŋa.

Toos lasseen pargojuávkku iävtut avžuuttâsâid, moiguin aneh lemin positiivlijđ vaikuttâsâid puásuituálu puátteevuotân. Ráđádállâmvyemi ovdedem tiet pargojuávkku iävtut, ete selvâtteh poccuupiärgu sopâmušpyevtittem já puásuituálu pyevtitteijeeornijdume vuáđudem. Pyevtitteijeeornijdume nanodičij iäláttâšárjutteijei ráđádállâmsajattuv markkâniin já pyeredičij pyevtittem vuáválâšvuodâ já pehtilisvuodâ. Kulttuurlij merhâšuumij naanoodmân avžuutteh tutkâmuš já analyys tast, maht táálááh toorjâniävuh palvâleh sämmilij ärbivuávâlij pyevtittemvuáháduvâi eellimvuáimálâšvuodâ.

- Mun lam toollâm pargojuávhust oovdâst puásuituálu kannatteijeevuodâ já sämmilii puásuituálu. Mun lam tuđávâš toos, ete pargojuávkku avžuut sämmilij ärbivuávâlij pyevtittemvuovij paijeentoollâm já nanodem, muštâl Sämitige ovdâsteijee **Asko Länsman**.

Tuodârluánda siäiluttem várás pargojuávkku iävtut vijdásub savâstâlmân siättus, mii vuájuččij kuátumij oornigân já tuodârluánda siäilutmân kyeskee koččâmuššaid.

- Tuodârluánda nubástuvá puoh jotelumosávt, já masa 40 prosenttid tuoddârij šlaajâin láá jo uhkevuálásiih. Jis tuodârluánda suojâlem iä tääl pehtilit, te maangah tuodâršlaajah láppojeah aldasij iheluvvij ääigi. Luánda maangâhámásâšvuodâ nanodem lii meid puásui-iäláttâs hiätu, tastko poccuuh láá sorjoliih tuoddârij faallâm ravâduvâst. Tondiet pargojuávkku iävtut Porot ja tunturiluonto (Poccuuh já tuodârluánda) -siättus vuáđudem, paahud **Riku Lumiaro** Suomâ luándusuojâlemlittoost.

Uáppáásm pargojuávhu puoh iävtuttâssaid loppâraportist (liŋkkâ)

Puásuituálu puáttevuotâpargojuávkku

Puásuituálu puáttevuotâpargojuávhu pargon lâi valmâštállâđ toimâvyevi palgâsij kuátumij tipšom- já kevttimvuávámáid, moh visásmiteh asâttum stuárráamus suovvum puásuilovoi miäldásii kuátumij kilelis kevttim. Toos lasseen Sanna Marin haldâttâsohjelm miäldásávt pargon lâi árvuštállâđ puásuituálu eres ovdedemtáábuid.

Pargojuávhu toimâpaje lâi 1.11.2021-28.2.2023. Ovdâsteijeeh lijiii eennâm- já meccituáluministeriöst, Laapi IJP-kuávdáást, Luánduriggodâhkuávdáást, Palgâsij ovtâstusâst, MTK Tave-Suomâst, Suomâ luándusuojâlemlittoost, Sämitiggeest, Meccihaldâttâsâst, Laapi ollâopâttuvâst já Laapi kuávluhaldâttâhvargâduvâst. Toos lasseen kuulâi kuávdášlij puásuituálukuávlui puásui-išedijd sehe nuubijd sierâ suorgij äššitobdeid.

Lasetiäđuh:

Eennâm- já meccituáluministeriö: ráđádâllee virgeolmooš Tapani Sirviö, 050 4316077, [tapani.sirvio\(at\)gov.fi](mailto:tapani.sirvio(at)gov.fi)

Palgâsij ovtâstus: Mika Kavakka, 0400 211861, [mika.kavakka\(at\)paliskunnat.fi](mailto:mika.kavakka(at)paliskunnat.fi)

Sämitigge: Asko Länsman, 0400 385898, [asko\(at\)lumiporo.fi](mailto:asko(at)lumiporo.fi)

Suomâ luándusuojâlemlitto: Riku Lumiaro, 050 5859857, [riku.lumiaro\(at\)syke.fi](mailto:riku.lumiaro(at)syke.fi)